

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. d)

Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece pont din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTÉL

(30 pont)

Îrják a vizsgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik

1. A filozófus, aki azt állítja, hogy az ember önmagában vett cél, az:
 - a. René Descartes
 - b. Lucian Blaga
 - c. Kant
 - d. Arisztotelész
2. Arisztotelész filozófiájában a *jó* jelentése:
 - a. az ösztön által végzett tevékenység
 - b. önző, kötelességből eredő cselekvés
 - c. az érzéki élvezetek keresése
 - d. a lélek tevékenysége az észnek megfelelően
3. Sajátos az az elképzelés, hogy az élet értelme kizárólag az emberé, mert csak az ő választásaitól függ ez jellemző:
 - a. az egzisztencializmusra
 - b. a racionalizmusra
 - c. gnoszeológiára/ismeretelméletre
 - d. pragmatizmusra
- 4.: Az eutanázia olyan probléma, amelyet az alábbi szakterületen belül elemeznek:
 - a. gazdaságtan
 - b. politika
 - c. alkalmazott etika
 - d. teleologikus erkölcs
5. J.St. Mill szerint az erkölcs alapját képezi a:
 - a. hasznosság
 - b. bölcsesség
 - c. kötelesség
 - d. ráció
6. Az embernek a természetes állapotból a társadalmi állapotba való átmenetet az alábbi filozófus tárgyalta:
 - a. Karl.R. Popper
 - b. J. J. Rousseau
 - c. Friederich Hayek
 - d. J. P. Sartre
7. A hedonista etika szerint:
 - a. a boldogság olyan állapot, ahol jelen van az öröm és hiányzik a fájdalom
 - b. csak a kötelességből elkövetett cselekedeteknek lehet erkölcsi tartalma
 - c. a boldogság a megismerésnek szentelt tevékenységek által lehetséges
 - d. a boldogság, a léleknek az erénnyel megfelelő tevékenysége
8. A társadalmi-politikai felelősség feltételezi, hogy az egyén:
 - a. cselekedjen racionálisan, tudatában lévén tettei következményeinek
 - b. aláveti magát bármilyen kényszernek
 - c. válasszon saját lelkiismerete szerint, másokra való tekintet nélkül
 - d. saját érdekei szerint cselekszik, ahogyan jónak látja

9. Az alkalmazott etika egyik sajátossága, hogy:

- a. elvi
- b. örök
- c. vitatott
- d. bizonyos

10. Az ember sajátossága, mint morális lény abban ragadható meg, hogy:

- a. az érzékszervek hatásától függ
- b. képes választani a jó és a rossz között
- c. az artikulált nyelv meghatározza a szociabilitást
- d. meghatározza a szerszámok megjelenését

II. TÉTEL

(30 pont)

A. Elemezze egy oldalban az *élvezet és a cselekvés erkölcsisége közötti kapcsolat* problémáját filozófiai szempontból. Pontokat kapnak:

- a) egy filozófus megnevezéséért, aki az írásaiban az élvezet és a cselekvés erkölcsisége közötti kapcsolat problematikájára utalt **1 pont**
- b) annak a filozófiai tézisnek/gondolatnak a pontosításáért, ami az élvezet és cselekvés erkölcsisége között létezik **2 pont**
- c) annak a filozófiai tézisnek/gondolatnak a kifejtéséért, amelyet a b) alpontban pontosított **6 pont**
- d) szemléltesse egy konkrét példán keresztül a jelenkori társadalomból azt a tézist/filozófiai gondolatot, amit pontosított **4 pont**
- e) említse meg egy következményét egy morális cselekvésnek társadalmi síkon **1 pont**
- f) a szaknyelv megfelelő használata **1 pont**
- g) a pontosított terjedelem betartásáért **1 pont**

B. Érveljen az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint *az erkölcsi értékkel jellemezhető cselekvések az autonóm akaratból fakadnak, amely csak a saját elveit követi.* **8 pont**

C. Mutassa be konkrét példával, hogyan értékelik az emberi cselekvést a *gondolkodó lény* fogalmának szemszögéből! **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Adott a következő szöveg:

Ha nem térek ki a háború elől, akkor a háborút választottam; lehet, hogy gyengeségből, lehet, hogy azért, mert a közvélemény bizonyos értékeit (a többiek megbecsülését, családom becsületét stb.) gyáván előnyben részesítettem a háborút elutasító értékkel szemben. Akárhogy is választásról volt szó.

(Jean-Paul Sartre, *A lét és a semmi*)

1. Fogalmazza meg az adott szöveg alapján Sartre felfogását az emberi természetről! **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami az *ész és szabadság* fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. Pontokat kapnak:

- a) a két megadott fogalom filozófiai értelemben vett használatáért **2 pont**
- b) a megadott kifejezések közötti összefüggés magyarázatáért **6 pont**
- c) az írott szöveg koherenciájáért **1 pont**
- d) a pontosított terjedelem betartásáért **1 pont**

3. Indokolja meg a személyes álláspontját, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Tudván, hogy Arisztotelész számára az *antiszociális természeténél fogva, nem pedig alkalmi körülményekből adódóan vagy emberfeletti, vagy vadállat.*

- 1. Nevezze meg az emberi természet két jellemzőjét **4 pont**
- 2. Fogalmazzon meg egy érvet annak alátámasztására, hogy az emberi természet társas jellegű! **6 pont**